

škoda, da se bodo ti iz vseh vetrov nabrali go-spoli najbrž točno ob napovedani volilni urki v prvaškem taboru znašli in tako v prvem razredu pomagali nbiti dosedanji vpliv napredne občinske intelligence. Vidiš, ti ljubi naš sobratec, ta pričakovani prvaški prekuc v naši občinski politiki je uzrok, da tebe in une „udomačeno“ tuje ne moremo tako počastiti in spoštovati, kakor bi se sicer v primernih razmerah spodobili. Nasprotno pa postaneš naš najdragoceniji ljubček in častitljivejši občinski bratec, ako nam ti to v dnu srca zabodenzo zlo odvzameš ali izdreti pomagaš. Ne misli nikrat, da to politično zlo samo dolične volilice zdabane, tudi pri volilcih družega in tretjega razreda se oglaša vedno močnejše sočutje za nedolžno podjavljene naprednjake v prvem razredu. Pomišli pa tudi, da tudi tvoji najoži pristati priznajo, da cela zadeva glede imenovanja omenjenih častnih članov ne stoji na podlagi vsestranske človeške dobrohotnosti in neovirajoče politične svobode. Konečno se zatrjujemo, da vsaka krivica na svetu po kratkih ali dolgih potih sama do pravice dospe, ako jo povzročitelj pravočasno ne poravnava. In stará resnica je, da viža krivica boljo ka-zensko palico tja, kamor je treba udariti. — Zategadelj naše veliko upanje: Pravaško hajdovska politika se bude na čudni način sama ukončala, a na občinskem obzoru začetvi potem sveta zarja potrebnega napredka in začeljene slovensko-nemške složnosti, ki prešine duševno temo prvaškega nadzadnjaštva in raztopi ledena ta sosedne zagrabenosti in ostndne razkolnosti.

Z Madbrosiče hujmaje. Vaesovenj praroč fajtej niemce mpa niem'so spraša a'r pa te-hud zehnazo vodo. Al' se pa za 'seft hantva, t'da jum pa niem'sa spraša 'oj po hval' bod'. Pr' Cinhle' mamoo trdo niem'so elmarco, Dremlu štontman' s' je pa tad ano niem'o za uv en'šen'at peštevor. Po' rajncas 't'dent' se naj rejj' v niemščo da' leta zahalij'. Al' pa an so-venj fantč se zbrarne ure nema v harjet', se pa 'oj na te bližnjejši niem'so da'le obrne, da jo jum v 'Clov'c' up'. Prvaška hospoda sama zv radi nem's marnnje, 'adr jej je trieba na tisan' ej počejnjet. Pa še doval fajn jum hre niem'sa beseda. Mi te odnac l'di mpa naš otroe' b' pa na smel' niem's marnvat mpa šribat? Prov maj test' starejši, o svoje otroče v niem'so živo v Brovlen' posilej, dab' se bol niem's naučl' a'r pa v luds' ūl' v Glijah, čir se morijo že rajsno v sprašo ekstra v hvavo ubijat. Saj bo našam otročam niem'sa spraša bol' h nuc' a'r pa vsa'a druga. Prov po šrift' sovenja spraša je pa za naš' raj čist' izbrizna, zato jo menj za-stompo a'r pa niem'so.

Sole. Sladke vince je bilo krivo, da sta Šimij in Honzi pri mizi zaspala; ko se Honzi zbudil, pravi k svojim tovarišem: „Slabi časi kaj ne, špletina ni, leto gre h kraju, volitve so pred durnimi in voliti bomo morali novega župana. Jaz bi sam se rad bil neki let Bürgermeister, ali veš, ker nisem nideč, vrgunata tudi drugemu to čast“. Šimij odgovori: „Pray inaš, savno to me skribi katerega bodoemo izvolili, biti mora človek brez pameti, drugaci mojo štimo ne dobijo. Jaz bi sam srčno rad bil župan in če bi bilo potreba si dam sam sebi štimo. Pomišli enkrat kaj smo mi zadnji župani za občino koristnega storili. Nobeden od nas ni znal kaj družega kakor svoje inne pisati. Več tudi ni potreba, zakaj pa plačamo hujnje-krasaterja, in če ta tudi nič ne zna potem letimo k Ivanu. Zadnji čas smo ga precej porabili, ker je naš krosater strašno neu-men, še za to ni, da bi nam nekateri otroke iz nemške šole nalovali, če ravno tako pete brusili je strah. Poglej sičto sem prišel iz gorova: hotel sem tebi povedati kaj smo zadnji župani za občino storili. Užink si je zidal hlev, Mlienček je zapaval prazn in nam naredil precej dolga, Maži je buval „salon“, jaz sem naredil precej turbin, ti si zidal čegljiče, naredili smo te za burgermajstra, ker si teda z nožem tako ranil in nisi mogel več pri šnartirji delati. Kaj hočeš še več, vsi smo delali za se, za druge nič. Ja, ja Honzi, jaz sem moral glavico na pravem mestu imeti od same neumnosti, hočem reči modrosti so mi lassi popadli, zadnjič sem še dobil od vlade 80 kron penzionza za moje izvrstno delo. Če si ko malo pravičen, moraš videti da bi jaz bil boljši župan, če me izvolute bomo tako streljali s ka-nonam, kakor na dan Cirila in Metoda. Če vam

pa nisem všeč, tedaj pa izvolimo družega, ki je bolj neumen, kakor sici spodobi za selskega župana. Držimo vsi vklip, naredimo trdno zvezzo in videl bodiš, nobena moč nas ne bo mogla ločiti. Zdaj pa grem spat Honzi, saj več da bo kmalu solnce prihajalo in za me je že sitno, ker me ljudje nikoli ne prej, kakor zjutraj vi-dijo domu romati“.

Prevalje. Prigodilo se je, da je grgliči seladon, ki ga dekle ni hotelo vsliti in njegovi poželjivoči ustrezli. Jo klofutal in se ji gotovo mislil na tak surov način prikupiti: kaplanček Štritor, dober prijatelj posilnega ljubljenskega, katerega dekle tudi menda ni hotelo vsliti in njegov poželjivoči vstrelj, je pa hujškal: „le jo, le jo!“ Seve, navada je železna srca, farmina družega opravila, on tedaj hujška in hujška. Ta prigodek se je priklopil ob dveh po polnoči v pošteni hiši, kjer je že vse spalo in reva natakarica bila sama zoper dva človeka, katerih se je sicer čvrsto obranila s tem, da je kreko nazaj klofutala seladona in ju na vrh še zunaj polivala s čisto vodo, ker znotraj sta menda imela že zadost druge tekocene. Tako se je junaško dekle obranilo dveh neotesanih gospodov, da sta zbeževala pred njo mokra kakor dva kodrasta psa. Dekle je že v jutru zapustila službo, češ, da noče več služiti v hiši, kamor zahajajo tako prijetni gosti. Bolj bi bilo, ko bi hujška zapustil Prevale, saj itak tak ponocnjak nimajo pravice sv. maše brati in njegovih krščanskih naukov vsled takih prigodkov itak ne bo nikdo več rad poslušal.

Otroka ubilo. Pri Grafensteinu je podiral neki posestnik drevo. To pa je padlo tako ne-srečno na nekega otroka, da je bilo isto takoj metvo.

Sovražnica bankovcev. V Ebensteinu so videli neko žensko, ki je popivala in se tem zabaivala, da je papirnat denar v ruhe kose traga. Najprve so mislili, da je tatica. Ali kmalu so videli, da je nesrečnica blazna. Zamašila je tudi vinsko steklenico z barkovci. Nesrečnico so oddali v bolničnico.

Po svetu.

Veliki potres se je zgrodil, kakor smo že poročali, v Beludžistanu. Poročila pravijo, da je prišlo 126 oseb ob življenje, 158 pa jih je bilo težko ranjenih.

Tat. V Szalfeldnu je poneveril blagajnik Talmoser 60.000 K cerkvenega denarja. K sodniji je šel sam.

Kako se ubranimo podgan.

Splošno se ljudje pritožujejo o velikem razmnoževanju podgan in o škodi, ki jo delajo, zaradi česar se nam zdi primerno času in potrebu, da opozorimo širše krog, pred vsem pa kmetovalec na to stvar.

Ne glede na ostundnost teh živali zremo v njih tudi razširjevalec načeljivih človeških in živinskih bolezni. To je tem boj nevarno, ker lahko dobre svetje tribile, če jedo tribile podgane ali pa, če se jih v piču pomebla blato od tribilev podgan, kar se zelo lahko in zelo pogosto zgodi.

Podgane delajo veliko škodo na poslopijo in gospodarskih uredbah, poškodujejo in onesnažujejo vse prostore in vse stvari, da katerih lahko pridejo, vnesajo vedno živino, spravljajo v nevarnost in skoraj onemogočujejo pravilno in umno perutninarnstvo ter delajo tako veliko sitnobo in škodo v vsem gospodarstvu.

Torej je nujno potrebno, da jih po možnosti končujemo in zatiramo in v tem namen priporočamo v naslednjem par primerih in izkušenih sredstev.

Podgane preganjanje pred vsem s tem, da jim odzvamemo vsa zaveteljščina in skriviličida, da zapremo kanale z zelenimi mrežami. Nadaljnja sredstva so, razen porabe različnih stuprov tudi zalivanje podganih luknenj z vodo ali degtoni (terom), vphavanje izvejnjega ali formalinskega dima v luknje z mehom, nadalje polaganje z živpljenim ogljicem napolnjenih volnenih cap v luknje, pri čemer se razširi po vseh zaveteljščinah in prelene podgane. Izmed drugih sredstev, ki služijo za pokončevanje podgan, bo zelo dobro tudi če nastavimo podganan previdno male kosce pograže, narejene iz 250 gr. dobro zdrzhjene zelenje morske debule, 400 gr. krompirjeve moke, 70 gr. plenične moke in prejšnjem delom repidinega oja. Večkrat se rabi tudi melanica in korunje moke, stolčnega sladkorja in mowca (gipsa). Če se podgane te melanica naje, se li mavec v řelodcu strdi in potem podgana zaradi tega pogine. Že uspešno sledi proti podgananam je nadalje „Ratin“ — poseben povzročevalc bolzeni ki ima to prednost, da škoduje le podgananam in mlišam. Prusko ministerstvo za poljedelstvo ga priporoča domenam in logarstvom; dobiva se v Berlinu, Unter den Linden 57/58.

Nazadnje še za smemo pozabiti, da so ostroduhi in za lovjenje podgan pripravili psi, ki se viali vedno

preganjajo in vznešenijo, za preganjanje in zatiranje te gnusne težo porabni.

Da se rešimo podgan, ki so večkrat zelo sitne in nadležne, ne zadostuje, da rabimo samo eno sredstvo, večkrat je potrebno, da poskusimo par sredstev zaporedoma, dokler ne zadenemo najboljšega in najprimernejšega.

•Gosp. Glasnik.

Naš izvoz živine in mesa.

Za našo domačo živinorejo je velike važnosti, da vemo vedno, kako je naša inostranska trgovina z živino, ker si lahko (sam) na podlagi teh podatkov ustvarimo sodbo o eventualni ceni za živino. Če velja to že za na-vadne čase, velja še tembolj za sedaj, ko se bodo sklepale trgovinske pogodbe z balkanskih državami, oziroma ko se bodo obnovile, ker zadevajo te pogodbe bolj ko kaj drugega našo živinorejo in sicer ne le z osirom na konkurenčno sposobnost teh pokrajin v tem oziru, ampak tudi z osirom na obliko, v kateri se bodo zgorje omjenjene pogodbe obnovile.

Po uradnih podatkih, ki jih imamo že prvo polletje 1909. o našem izvozu živine in mesa, posnetamo, da se je povzdignil pred vsem naš izvoz živine, dodim se mora reči, da je izvoz drobnice (ovac in svinji) naraščal. Goved je šlo 90.106 glav v vrednosti 33.2 milijonov krov v inostranstvo, to je enkrat toliko ko v prvi polovici leta 1908 in po vrednosti za 11.2 milijonov krov več. Skupno je znašal naš izvoz živine za klanje v času od januarje do junija: t. i. 111.982 glav v vrednosti 24.2 milijonov krov. Torej je bilo 97 milijonov K vč, dusi, da je bilo 20.049 glav manj. To navidevno nosprije se lahko razloži v zmanjšanega izvoza drobnice.

Izvoz mesa se je v tem času zviral za 1800 metrinskih stotov v vrednosti okrogih 300.000 K. Sledena tablica daje pregled o našem izvozu mesa in živine:

Izvoz mesa in živine od januarja do junija.

	Vrednost v krovah		Glav	Razsodek
	1908	1909		
Voli	15.879.000	18.066.750	26.807	30.849
Biki	1.176.730	1.194.761	2.062	2.064
Krave	5.229.200	4.480.650	7.716	10.918
Mlajša	1.456.110	8.344.080	5.358	48.394
Telci	171.106	269.920	1.764	2.989
Ovce	1.564.844	465.126	56.885	39.276
Koze	1.360	4.123	78	165
Jagnjetja	247.299	14.772	20.876	1.251
Swinge	456.769	206.497	11.547	3.866
Ključ živine	24.192.129	28.938.113	132.031	111.982
met. stoti:				
Mesa:	819.470	1.291.670	4.474	6.820
Prizpravljeni	1.196.450	1.078.580	6.417	5.778
Klobase	44.200	59.300	246	215
Mejni indeksi	2.062.180	2.350.017	11.156	12.917

Velik del časopisa se navaja pri zvilenem izvozu živine z najlepšim upom in vsebina vseh tosadevih notic gre na to, da se sedaj bližajo časi, ko bo zopet lahko napredovala naša živinoreja. S tem se hote obvidno dočeti namen, da bi se bodočnost naših živinorejev pred raznim nevarnostmi, ki jim grozijo, usparila in bi se za stremljenja merkantilističnih krogov v trgovsko političnem oziru ustvarila svobodna pot.

Cel položaj pa nikakor ni tak, da bi se našim živinorejem omogodila potrebita brezkrboost; kajti po bližje prestranjanje in primerjanje zgore navedenih številk nam kaže, da je položaj naravnost nevaren. Sicer se je izvoz naše živine v Nemčijo povzdignil za okrog 1500 glav in v Švico za kakih 3000, kar kaže, da so se številke iste dobe prejšnjega leta nekako podvojile. Sledena tablica nas pouči natanko o tem:

Dežele	Govedo	Svinje	Ovce	Število kosov	
				Število kosov	Število kosov
Nemčija	40.452	281	1.886		
Švica	6.750	636	9.123		
Italija	42.550	2.866	834		
Belgia	—	—	3.120		
Francoska	—	—	8.498		

Dejstvo pa, da je naš izvoz v Nemčijo in Švico tako poskopljal našo žalostno razmirevje pri ceni naše živine; trgovski je bil ta izvoz omogočen samo s tem, ker so bile cene pri nas takoj niške, da se je lahko premagal visoka carina omenjenih držav. To dejstvo torej pa nikakor ne govori proti, ampak naravnost za žalosten položaj, v katerem se naša trgovina z živino ravno sedaj nahaja.

Še bolj jasno pa se nam pokale to dejstvo, če se ostremo na žalosten položaj našega izvoza mlade živine. Ta je poskopljal od približno 5000 glav na več kot 43.000 v prvem letosajočem polletje — to je za več kot 38.000 glav v vrednosti 9 milijonov proti 1 milijonu leta 1908. Poskopljal in največji del te živine je šel v Italijo, ki nam bo posnje zaradi naše najnovejše pogodbe glede živinskega prometa z njo delala s svojim uvozom stare živine še velike privilegije. Ker tvori malala živina temelj vsake živinoreje, kaže izvoz tako velike množine naše mlade živine na to, da naki živinoreja ne versujejo več v to, da bi se živinoreja še dalje izplačala in da so zaradi zaradi tega za vsako živinorejo tako zelo potrebljano mlade živino prodajati.

V takem položaju pač ni treba posebnega pre-rosega duha, če hočemo trdit, da gre v takih razmerah

